

Samhällsrapport

#Viställerupp 2024

En analys av Handbollsligans socialt värdeskapande aktiviteter som genomförs av föreningarna under ett verksamhetsår, inom #viställerupp.

SÄKRA

Myresjöhus
SmålandsVillan

Innehållsförteckning

1. Förord sid. **3**
2. Bakgrund och metodik sid. **4-5**
3. Resultat och analys sid. **6**
Hälsa och välbefinnande sid. **6-7**
Jämställdhet sid. **8-9**
Minskad ojämlikhet sid. **10-11**
Hållbara städer och samhällen sid. **12-13**
4. Summering sid. **14-15**

Förord

Säsongen 2023/2024 spelade 21 föreningar och 26 elitlag i Handbollsligan. Denna rapport tar utgångspunkt i våra föreningars sociala verksamhet som varje dag skapar viktig samhällsnytta lokalt ute i landet. Våra sociala aktiviteter sorterar vi in under paraplynamnet #viställerupp.

Viställerupp är en manifestation för de samhällsinsatser som alla klubbar i Handbollsligan genomför och det paraplynamn som vi utgår ifrån. Det blir ett sätt för oss att berätta om alla de positiva värden som handbollen står för. Det är också en bärande del av vårt gemensamma hållbarhetsarbete i Handbollsligan.

Stillasittandet ökar hos barn och unga och studier visar att endast två av tio får tillräcklig rörelse enligt de rekommendationer om rörelse som WHO satt upp. Det är en av anledningarna till varför vi inom handbollen måste verka för att få ännu fler barn och unga att röra sig. Genom samverkan med skolor kan vi genom våra föreningar nå ut till ännu fler. Genom våra föreningars ordinarie ungdomsverksamhet kan vi varje vecka bidra till att aktivera cirka 13 400 barn och ungdomar. Det möjliggörs genom alla de ovärderliga insatser som de drygt 2 400 ideella ledarna bidrar med ute i våra elitföreningar.

Senaste säsongen har vi även kunnat se att parahandbollen med Handboll för alla växer i antal utövare och riktade insatser i resurssvaga områden blir alltmer permanenta verksamheter som bedrivs på mer regelbunden basis. På detta sätt kan vi skapa långsiktiga effekter och avtryck i samhället.

Under säsongen har vi tagit ett förnyat grepp om vårt gemensamma arbete inom #viställerupp. Genom FN:s Globala mål har vi förtydligat strukturen och tillsammans med klubbarna stakat ut riktlinjerna för framtiden. Vi kommer förutom att arbeta med hälsa och välbefinnande även fortsättningsvis arbeta för

att minska ojämlikheten i samhället, driva på för en mer jämställd idrott, samt bidra till att göra våra samhällen mer hållbara.

Tillsammans med vår huvudpartner ATG och våra #viställerupp-partners OBOS och Säkra kan vi nu göra ännu mer insatser och aktiviteter för våra barn och ungdomar runt om i landet. Nu fortsätter det viktiga arbetet ute i föreningarna med oförminskad styrka genom #viställerupp.

Trevlig läsning!

Peter Gentzel
VD för Svensk Elithandboll
peter.gentzel@elithandboll.se

#Viställerupp

De 21 föreningarna i Handbollsligan spelar en avgörande roll i att skapa värde och samhällsnytta på flera nivåer. Genom en rad olika initiativ och aktiviteter bidrar de till att stärka samhället och främja en positiv utveckling.

P araplynamnet #viställerupp, är en manifestation för de samhällsinsatser som klubbarna i Handbollsligan genomför. Varje förening väljer själv vilka specifika aktiviteter de vill inkludera, vilket gör att insatserna kan anpassas efter lokala behov och förutsättningar.

Under säsongen 2023/2024 har Svensk Elithandboll tillsammans med föreningarna arbetat fram Handbollsligans Globala mål för att integrera dessa med föreningarnas viställerupp-engagemang. Tillsammans har vi valt att fokusera på mål 3, hälsa och välbefinnande, mål 5, jämställdhet, mål 10, minskad ojämlikhet, och mål 11, hållbara städer och samhällen.

Metodik & genomförande

Denna rapport bygger på en samhällsekonomisk analys för samtliga aktiviteter och projekt som genomförs under #viställerupp i varje förening inom Handbollsligan, med ett verksamhetsår som undersökt tidsperiod. Det är tredje gången som denna analys genomförs.

Datainsamlingen har genomförts av Svensk Elithandboll, tillsammans med Rättighetsbyrån, mellan mars-maj 2024. Varje förening har rapporterat in sina uppgifter kring initiativ, projekt och aktiviteter som utförts inom sin ordinarie barn- och ungdomsverksamhet, samt inom #viställerupp. Resultatet har därefter sam-

manställt, analyserats och beräknats utifrån framarbetade nyckeltal.

Beräkningsmodellen bygger på de nyckeltal som Björn Anders Larsson på Idrottsekonomiskt Centrum arbetat fram åt Svensk Elithandboll.

Analys- & beräkningsunderlag

Siffrorna bygger på en samhällsekonomisk analys som undersökt samtliga aktiviteter och projekt som genomförs i varje förening i Handbollsligan under ett verksamhetsår inom #viställerupp.

Vår analys bygger på en vidareutveckling av olika folkhälso- och arbetsmarknadsmodeller. Den visar samhällsekonomiska effekter av individens utveckling genom mer hälsa, bättre inkludering, mer skolframgång och arbetsmarknadskarriär. Det är viktigt att beakta att förbättringar hos individer kan variera stort. Därför bygger denna analys på förbättringar i ett paket av många sammansatta åtgärder i #viställerupp-projekt riktat till stora populationer, där dessa effekter får olika utfall. Vi beräknar utfall i samhällsekonomiska termer på en mycket försiktig (låg) nivå för varje population (målgrupp). Vi bedömer effekter från ett stort antal egna utvärderingar som genomförts under åren, samt andras beräkningar och rapporter.

När det gäller hälsoutveckling är effektnivån 2-5 % mycket säkra lägsta bedömningar på vad grupper i genomsnitt kan nå under 12 månaders fysiska, psykiska och sociala träningar i #viställerupp. Exempelvis kan svagt tränade individer nå mer förbättring i procent från låga värden än andra individer med lite bättre träningsbakgrund.

Målgruppen för ökad integration baseras beräkningarna på en sammanfattning av forskningsområdet "Invandras ohälsa". Deltagarna kopplas in i sociala nätverk och deras inordning i i samhället förbättras och leder till effekter som bättre välmående, ökad trygghet och en starkt självkänsla. Den sociala tillhö-

righeten förbättrar studieresultaten och andelen som går ut ur gymnasier ökar.

Avseende målgruppen med funktionsvariation så bidrar dessa aktiviteter som föreningarna gör till effekter såsom minskning av vårdkostnader, assistanskostnader, läkemedelskostnader, samt till bättre social gemenskap och ökad livskvalitet hos deltagaren. Det bidrar också till bättre välmående, ökad trygghet och en starkt självkänsla.

Björn Anders Larsson
Idrottsekonomiskt Centrum
Beräkningar och analys samt författare till rapport
bjorn-anders.larsson@nordeg.se
0762-48 30 56

Vi sätter barn och ungdomar i rörelse

Inom hälsa och välbefinnande sorterar vi dels in den ordinarie verksamheten för barn och ungdomar och dels den skol- och fritidsverksamhet som genomförs. De samhällsekonomiska effekterna beräknas på de samlade hälsofrämjande fysiska och psykiska effekterna genom att föreningarna sätter barn och ungdomar i rörelse. Fysisk aktivitet leder till effekter som ökad hälsa och minskad ohälsa, såsom bättre välmående, ökad trygghet, stärkt självkänsla och bättre skydd mot sjukdomar. Här återfinns också ett folkhälsoperspektiv där handbollen blir central för att få in individen i en god socialitet och hälsokarriär.

Den ordinarie verksamheten som de 21 föreningarna bedriver har engagerat drygt 13 400 barn och unga. Därtill har drygt 22 000 barn varit engagerade i verksamhet som varit kopplad till skol- och fritidssamverkan. Samtliga föreningar erbjuder idag någon form av skolsamverkan eller fritidsverksamhet.

Analysen visar att #viställerrupp genererar ett samhällsekonomiskt värde på 165 miljoner kronor för alla de samlade aktiviteter som görs inom ramen för hälsa och välbefinnande under ett år. Denna siffra är något högre jämfört med föregående säsong.

De ideella ledarnas insatser utgör grunden

Våra föreningar har under året engagerat drygt 2 400 ideella ledare som till vardags är tränare och lagledare och arbetar helt ideellt. Vår analys visar att ledarinsatserna motsvarar ett samhällsekonomiskt värde på 148 miljoner kronor, vilket också är något högre

än förra säsongen. Här har vi räknat in alla de ideella ledartimmar som genomförs under ett verksamhetsår i våra föreningars ordinarie verksamhet. De ideella insatserna är kopplade till träningar och matcher inom barn- och ungdomsverksamheten. Dessa insatser är helt avgörande för kunna bedriva en stark barn- och ungdomsverksamhet i landet.

Beräkning av ideella engagemanget

- Totalt har vi räknat in 2 426 ledare fördelade på 21 föreningar
- Varje ledare lägger ner i genomsnitt ca 6 h varje vecka på träningar och matcher
- Vi utgår från 35 veckor för ett verksamhetsår
- Vi utgår från 290 kr/h* som en fiktiv timkostnad för en vuxen person
- *290 kr/h beräknas utifrån en fritidsledarlön med därtill sociala avgifter, försäkringar och andra kostnader som tillkommer en anställning.

Exempel på olika initiativ och verksamheter:

- Skolbesök och skolturneringar för aktivering av elever (ex genom konceptet Hand the Ball)
- Lovhandboll och fritidsverksamhet för att aktivera elever under lovveckor
- Bollekis och Bollskolor för att nå de allra yngsta barnen

9,0 mkr

Samlat samhällsekonomiskt värde för alla aktiviteter som sker inom **skolsamverkan**

8,0 mkr

Samhällsekonomiskt värde för alla aktiviteter inom **ordinarie verksamhet**

148 mkr

Samhällsekonomiskt värde för alla **ideella ledartimmar** som genomförs under ett verksamhetsår i våra föreningar

13 408

Antalet barn och unga som idag är aktiverade i den **ordinarie verksamheten** inom de 21 föreningarna i Handbollsligan

50

Antalet **projekt** och **initiativ** som idag genomförs inom ramen för **skolsamverkan** där vi under året engagerat över 22 000 barn och ungdomar

2 426

Antalet **ideella ledare** som idag är **verksamma** inom de 21 föreningarna i Handbollsligan herr och dam

52%

Procentuell fördelning av
antalet tjejer i föreningarnas
ungdomsverksamhet

41%

Procentuell fördelning
av **antalet kvinnliga
ledare** i föreningarnas
ungdomsverksamhet

51%

Procentuell fördelning
av **antalet flicklag** i
föreningarnas **ungdoms-
sverksamhet**

33%

Procentuell fördelning av
antalet anställda kvinnor
på föreningarnas
sportkontor

Vi driver på för en mer jämställd idrott

Handboll är idag en av landets allra mest jämställda idrotter. Jämställdhet utgör en självklar ingrediens i handbollens DNA. Svenska Handbollförbundet har varit en pådrivande aktör i att arbeta med frågan. Och Svensk Elithandboll har sedan flera år tillbaka arbetat med flertalet aktiviteter inom jämställdhetsområdet. Bland annat har följande områden prioriterats och uppnåtts:

- Att landets båda högsta ligor inom herr och dam drivs tillsammans
- Sedan säsongen 2023/2024 har våra ligor ett gemensamt varumärkesnamn
- Vi erbjuder en jämställd resursfördelning på klubbnivå
- Handboll är den enda idrotten i landet på elitnivå med könsneutrala kollektivavtal

Jämställdhet i våra elitföreningar

Det bedrivs ett gediget arbete på föreningsnivå för att lyfta olika jämställdhetsfrågor och bidra till att frågan går i rätt riktning. Vår data visar bland annat att 52% av alla barn- och ungdomsspelare i våra 21 föreningar utgörs av tjejer och 51% av alla lag är flicklag. Lägg därtill att hela fem föreningar både har ett dam- och herrlag i Handbollsligan. Det sammantaget indikerar att föreningarna på flera sätt sedan lång tid tillbaka har en medveten satsning för att skapa en jämställd och inkluderande miljö.

Därtill arbetar våra föreningar på en rad olika sätt för

att stärka jämställdhetsarbetet i vardagen. Exempel på konkreta insatser från föreningarnas arbete är:

- **VästeråsIrsta HF** har idag två arvoderade värdegrundsbassadörer med uppgift att implementera värdegrund och jämställdhet i respektive träningsgrupp.
- **IFK Kristianstad** har startat upp satsning med föreningar i närområdet med målet att tjejer inte ska sluta spela handboll. De erbjuder föreläsningar med mensfokus och har arbetat fram en jämställdhetspolicy.
- **HF Karlskrona** är en jämställdhetsintegrerad förening, vilket synliggörs i verksamhetens alla strategiska och operativa beslut, vilket också kommuniceras i deras olika kanaler.

Utmaningar inom området

Arbetet inom jämställdhetsområdet är dock långt ifrån i mål. När det gäller antalet ungdomsledare i våra 21 föreningar är fördelningen 41% kvinnor och 59% män. Endast en tredjedel av föreningarnas medarbetare på kanslier och sportkontor är idag kvinnor. Det finns även ett arbete att göra på styrelsenivå för att nå 50/50. Hur vi får tjejer att hålla på med sin idrott längre upp i åldern är ett fjärde område som också kommer vara en prioriterad fråga framöver. Därför fortsätter vi givetvis att driva dessa och andra jämställdhetsfrågor vidare mot en ännu mer jämställd idrott och liga.

Vi vill ge alla barn och unga chansen att delta

Handbollen bidrar på olika sätt till att minska ojämlikheten och sänka trösklarna i samhället. Flertalet av våra föreningar erbjuder idag aktiviteter till individer som lever i resurssvaga områden. Här blir idrotten en viktig del i människors liv, inte minst för att skapa ett sammanhang och erbjuda en mötesplats. Därtill har många föreningar idag en inriktning mot målgruppen med funktionsvariation. Denna målgrupp har flertalet hinder i vägen för att minimera dessa hinder. Genom handbollen stärks såväl den sociala gemenskapen som den ger en ökad livskvalitet för individen.

Inom ramen för mål 10 har följande två målgrupper varit prioriterade i vår analys:

Aktiviteter inom resurssvaga områden – Här sorterar vi in alla aktiviteter och åtgärder som föreningen gör för att aktivera, samarbeta och kommunicera med individer som har en eller två föräldrar med utländsk bakgrund. Det är initiativ som bidrar till ett mer integrerat samhälle inom ramen för handbollens spelplan och mötesplats. Totalt engagerades drygt 13 500 individer inom målgruppen säsongen 2023/2024.

Aktiviteter inom målgruppen med funktionsvariation – Den typ av funktionsvariation som sorteras in här kan vara variation av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Syftet är att få denna målgrupp att nå ett mer aktivt och självständigt liv genom att fler barn och ungdomar får chansen att delta. Totalt engagerades 1 162 individer i olika projekt, initiativ och verksamheter som genomfördes säsongen 2023/2024. Handboll för Alla är ett populärt koncept som flera föreningar idag bedriver.

Vår analys visar att #viställerrupp genererar ett samhällsekonomiskt värde på **98 miljoner kronor** för alla de samlade aktiviteter som görs inom ramen för **minskad ojämlikhet** under ett år. **16** av de **21 föreningarna** bedriver idag någon form av verksamhet eller initiativ riktad till berörda målgrupper.

Exempel på aktiviteter:

HK Malmö är en av alla de klubbar som bedriver paraverksamhet för personer med kognitiva variationer och NPF. De har under året haft 47 spelare som deltagit i den ordinarie paraverksamheten. De har även startat upp två nya grupper för barn och ungdomar inom målgruppen.

Eskilstuna GUIF är som en av 24 föreningar i landet utvalda av Svenska Handbollförbundet att vara med i projektet Idrottsklivet. Syftet är att få fler barn att få en meningsfull fritid och vara med i föreningsledd idrott. De utgår från konceptet Hand the Ball där barnen använder mjuka bollar och fokus är på glädjefyllda och friare träningar.

IK Sävahof samarbetar med Skanska, Angereds-gymnasiet och Partille Gymnasium, för att bygga broar. Arenor som förenar är en aktivitet som genomförs fyra gånger per år för cirka 100 elever totalt. Eleverna uppmuntras till fysisk aktivitet genom handboll, kunskap kring hälsa, inspiration till fortsatta studier och till en starkt gemenskap.

98 mkr

Samhällsekonomiskt värde för alla aktiviteter inom inkludering

45

Antalet projekt, initiativ eller verksamheter som idag genomförs inom minskad ojämlikhet

1 162

Antalet aktiverade individer inom målgruppen funktionsvariation som under året deltagit i föreningarnas aktiviteter

13 500

Antalet individer som under året blivit aktiverade genom aktiviteter för att främja integration

19 mkr

Samhällsekonomiskt värde för aktiviteter som sorteras in som samverkansinsatser i syfte att stärka städer och samhällen

22

Antalet **projekt, initiativ** eller **verksamheter** som sorteras in ramen för klubbarnas samverkansinsatser

Vi bidrar till att göra våra samhällen mer hållbara

Vi ser idag stora sociala klyftor breda ut sig i vårt samhälle. Det innebär stora påfrestningar på såväl miljön som på medborgarna i vårt samhälle. Våra elitföreningar bidrar på olika sätt till att vända denna utveckling och föra samman människor, organisationer och sektorer, även utanför handbollsplanen. I flertalet aktiviteter och initiativ som genomförs inom #viställerrupp sker en direkt samverkan med skolor, idéburna organisationer inom civilsamhället, samt sponsorer och företag inom näringslivet. Handbollsforeningen blir ofta kittet som för olika aktörer samman.

Varför är våra handbollsforeningar en så betydelsefull aktör för att bidra till samhällsutvecklingen? För det första så har vi en direkt positiv påverkan på vår omgivning genom vår kärnverksamhet. Inte minst genom att vi sätter barn och unga i rörelse. Elitforeningen kan dessutom vara en förebild och katalysator för såväl människor, företag som andra foreningars förändringsarbete, i externa projekt och verksamheter.

Vi har i vår analys beräknat att det samhällsekonomiska värde som handbollsforeningarna bidrar till för att skapa mer hållbara städer och samhällen under ett verksamhetsår uppgår till **19 miljoner kronor**. Totalt bedriver **12** av elitforeningarna idag någon form av verksamhet som syftar till samverkan för att stärka lokalsamhället på olika sätt utanför handbollsplanen. Det kan röra sig om utbildningsinsatser, sysselsättningsaktiviteter, stärkt foreningssamverkan och hälsofrämjande insatser.

Exempel på aktiviteter:

Utbildning för fler i arbete – Alingsås HK bedriver ESF-projektet Vägen Vidare tillsammans med Alingsås Kommun och Hjälmared Folkhögskola. Projektet som löper över tre år syftar till att bidra till att stötta ungdomar mellan 16-20 år, som står långt ifrån studier och arbetsmarknad. Deltagarna ska bland annat ges möjlighet att jobba praktiskt och erbjudas ett positivt sammanhang tillsammans med andra vuxna och ungdomar.

Aktiviteter för att nå seniorer – Vi har foreningar som erbjuder riktade satsningar på att nå den äldre målgruppen för satsningar på en ökad livskvalitet och främjande av rörelse och hälsa längre upp i åldern. Exempel på detta är HF Karlskrona som erbjuder "Handboll för daglediga", Önnereds HK som arrangerar pensionärsgympa och Lugå Handboll som kör Gåhandboll för seniorer som är 65+.

Föreningssamverkan – Vi har de foreningar som arbetar aktivt med att driva på för lokal foreningssamverkan på den ort som man befinner sig på. Syftet är att skapa ett ännu starkare idrottsliv för att få ännu fler individer att idrotta. Lokala exempel där foreningssamverkan sker är VästeråsIrsta, IFK Kristianstad och HK Malmö. Ofta är också RF SISU-distriktet en given part i dessa sammanhang.

SUMMERING

#viställerrupp

Totalt genererar #viställerrupp ett samhällsekonomiskt värde på drygt 282 miljoner kronor under ett verksamhetsår. I dessa siffror har vi räknat in samhällsekonomiska effekter för de olika prioriterade områdena och målgrupperna på följande sätt:

- Stärkt hälsa och ökat välbefinnande** 165 mkr
- Minskad ojämlikhet genom ökad inkludering** 98 mkr
- Samverkan för mer hållbara städer och samhällen** 19 mkr

Denna analys har fokuserat kring värdeskapande effekter kring minskade sjukvårdskostnader och ökade hälsoförbättringar, samt effekter kring bättre socialitet, studier och arbetsmarknadsframgång i BNP-termer per år, inom ramen för hälsa, integration och inkludering.

Andra samhällsekonomiska vinster som kan genereras genom #viställerrupp såsom exempelvis minskad brottslighet och stärkt värde för orten genom föreningens sociala samhällsinsatser har inte räknats in här. För att göra denna typ av beräkningar krävs mer fördjupad analys kring exempelvis regionala och lokala förutsättningar. Därutöver skapas även ekonomiska värden som skatteinkomster till stat, region och kommun, som inte heller räknats in i denna studie.

282 mkr

Totalt samhällsekonomiskt värde för alla aktiviteter inom #viställerrupp under ett verksamhetsår

Våra #viställerrupp-partners

 Myresjöhus
SmålandsVillan

”Vi har ett gemensamt samarbete med Handbollsligan för OBOS, Myresjöhus och SmålandsVillan, som är OBOS-koncernens tre varumärken. Handbollen är en folkföredragen idrott som är tillgänglig och passar många, något som är helt i linje med OBOS värderingar. Vi stöttar också initiativet #viställerrupp, vilket känns bra då det bidrar till att fler barn och ungdomar får möjlighet till en meningsfull fritid. Det viktigaste för oss är att bidra till barn och ungas fritid och rörelse samtidigt som vi har möjlighet att synas med våra varumärken, och ges möjlighet att träffa en relevant målgrupp på plats genom eventaktiviteter. Att dessutom kunna erbjuda våra medlemmar möjlighet att uppleva spännande matcher på plats genom biljetter är en extra bra bonus.”

Christian Alehagen
Chef Varumärke & Samhällsansvar

SÄKRA

”Som huvudpartner till Svensk Elithandbolls initiativ #viställerrupp, är vi stolta över att stödja och vara del av de värdefulla insatser som handbollsklubbarna genomför inom hälsa, integration och inkludering. Vårt samarbete med Handbollsligan gör det möjligt att utvidga vårt samhällsengagemang och ytterligare förstärka de positiva effekterna av idrott för ungdomar över hela Sverige. Genom att aktivt delta i detta partnerskap bidrar vi till ökad rörelse, samhörighet och välmående bland barn och unga, vilket ligger helt i linje med Säkras kärnvärden Engagemang, Kvalitet och Omtanke.”

Lina Winqvist
Head of Marketing

SÄKRA

Myresjöhus
SmålandsVillan